

Przewodnik

dla Partnerów Finansujących i Ostatecznych Odbiorców Instrumentu Finansowego

wspierającego transformację
cyfrową i zieloną przedsiębiorstw

o zasadach udzielania pomocy publicznej
i pomocy de minimis

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Przewodnik dla Partnerów Finansujących i Ostatecznych Odbiorców Instrumentu Finansowego

wspierającego transformację cyfrową
i zieloną przedsiębiorstw

o zasadach udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis

Program: Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki
2021-2027

Priorytet 1. Wsparcie dla przedsiębiorców

Działanie: 1.2 Fundusz Transformacji Cyfrowej
i Przyjaznej dla Środowiska

Wersja: 1, Publikacja: wrzesień 2026 r.

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Akty prawne	3
1. Finansowanie inwestycji oraz zasady pomocy publicznej i pomocy de minimis	5
1.1 Warunkowa Dotacja na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki	6
1.1.1 Wysokość Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki....	6
1.1.2 Warunki uzyskania Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki	7
1.2 Szczegółowe uwarunkowania dotyczące pomocy de minimis i pomocy publicznej..	7
1.2.1 Pomoc de minimis	8
1.2.2 Pomoc publiczna	9
1.3 Obliczanie korzyści - wartości pomocy publicznej (EDB).....	18
1.4 Kumulacja pomocy	19
1.4.1 Reguły odnośnie do pomocy de minimis	19
1.4.2 Reguły dotyczące pomocy publicznej.	20
1.5 Finansowanie podatku VAT	21
1.6 Zaświadczenia o pomocy de minimis i sprawozdawczość.....	22
1.6.1 Korekta wysokości pomocy udzielonej w dniu zawarcia Umowy Inwestycyjnej.	22

Akty prawne

Niniejszy Przewodnik został przygotowany na podstawie obowiązujących przepisów prawa krajowego i unijnego na dzień jego publikacji. W przypadku zmiany, uchylecia lub wygaśnięcia któregośkolwiek wskazanego rozporządzenia, zastosowanie znajdują odpowiednio przepisy aktów prawnych Unii Europejskiej i prawa krajowego regulujące zasady dopuszczalności pomocy publicznej, które je zastępują, bez konieczności zmiany niniejszego dokumentu.

1. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, COM/2019/640 - Europejski Zielony Ład
2. Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu. Projekt został opracowany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu
3. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (przyjęta przez Radę Ministrów w lipcu 2019 r.)
Celem głównym polityki Państwa 2030 jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców
4. Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (przyjęta przez Radę Ministrów w lutym 2021 r.)
5. Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027, zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 27 września 2022 r., zwany „FENG”
6. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 9 z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.), zwane „rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014” – GBER (z ang. General Block Exemption Regulation)
8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.6.2021, str. 159, z późn. zm.), zwane „rozporządzeniem ogólnym”
9. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 60, z późn. zm.)

10. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 190 z 28.6.2014, s. 45 z późn. zm.)
11. Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2832 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L, 2023/2832, 15.12.2023)
12. Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 2023/2831 z 15.12.2023), zwane „rozporządzeniem w sprawie pomocy de minimis”
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego obliczania pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (t.j. Dz.U. 2018 poz. 461), zwane dalej „rozporządzeniem EDB”
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (t.j. Dz.U. 2026 poz. 449)
15. Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 7 listopada 2022 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (Dz.U. 2022 poz. 2510, z późn. zm.), zwane „rozporządzeniem z dnia 7 listopada 2022 r.”
16. Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027, zwany „SZOP”
17. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.)
18. Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2024 r. poz. 419)
19. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.)
20. Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
21. Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

1. Finansowanie inwestycji oraz zasady pomocy publicznej i pomocy de minimis

Finansowanie inwestycji w ramach Instrumentu Finansowego odbywa się w formie pożyczkowej, poprzez udzielenie tzw. Jednostkowej Pożyczki.

Poza tym, przewiduje się Warunkowe Dotacje na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki, które stanowią dodatkowy element pomocy dostępny w ramach Instrumentu Finansowego. Poprzez „warunkową dotację na spłatę części kapitału” rozumie się produkt finansowy, o którym mowa w art. 58 ust. 5 rozporządzenia ogólnego.

Mechanizm udzielenia Warunkowej Dotacji polega na częściowej spłacie kapitału Jednostkowej Pożyczki ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego („EFRR”) po spełnieniu przez Ostatecznego Odbiorcę warunków określonych w Umowie Inwestycyjnej oraz Karcie Produktu.

Warunkowa Dotacja na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki nie jest wypłacana bezpośrednio Ostatecznemu Odbiorcy, lecz przeznaczana na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki pozostającego do spłaty.

Inwestycje realizowane w ramach Instrumentu Finansowego mogą obejmować różne rodzaje wydatków, których charakter oraz sposób finansowania podlegają zasadom wynikającym z przepisów dotyczących instrumentów finansowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Dodatkowo, w zależności od charakteru planowanych działań i rodzaju towarzyszących im wydatków pomoc może być udzielana jako pomoc publiczna lub jako pomoc de minimis. Ponadto, kiedy pożyczki są udzielane na warunkach rynkowych, nie towarzyszy im pomoc publiczna ani pomoc de minimis¹.

Przedsiębiorca powinien więc przygotować wniosek o udzielenie pożyczki w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację poszczególnych kategorii wydatków oraz ich powiązanie z celami inwestycji. Szczególne znaczenie ma wykazanie związku wydatków z transformacją cyfrową przedsiębiorstwa lub wdrażaniem rozwiązań zgodnych z gospodarką o obiegu zamkniętym.

We wniosku konieczne jest określenie wydatków:

¹ Zgodnie z paragrafem 6 ust. 3 Karty Produktu - W przypadku niespełnienia przez Ostatecznego Odbiorcę jakiegokolwiek z warunków udzielenia pomocy publicznej lub pomocy de minimis, Jednostkowa Pożyczka udzielana jest na warunkach rynkowych, o ile pozwalają na to Zasady Kwalifikowalności.

- które uznaje się za kwalifikowalne (takie, które mogą być objęte pomocą publiczną, z uwzględnieniem jej różnych przeznaczeń określonych dedykowanymi przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014) oraz
- których pokrycie pomocą publiczną nie jest możliwe, ale które mają być sfinansowane pomocą de minimis.

Innymi słowy, w celu usprawnienia procesu oceny konieczne jest przygotowanie zestawienia planowanych wydatków wraz z ich przypisaniem do poszczególnych elementów Inwestycji Końcowej oraz wskazania planowanego sposobu ich finansowania, w tym właściwego rodzaju (przeznaczenia) pomocy publicznej lub pomocy de minimis. Takie zestawienie pozwoli na sprawne określenie zasad finansowania, właściwego reżimu pomocy oraz ocenę zgodności inwestycji z celami programu.

1.1 Warunkowa Dotacja na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki

Warunkowa Dotacja na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki stanowi dodatkowy element wsparcia Ostatecznego Odbiorcy, którego uzyskanie jest uzależnione od spełnienia określonych warunków wskazanych w Karcie Produktu. Mechanizm ten pozwala na częściowe zmniejszenie zobowiązania z tytułu Jednostkowej Pożyczki.

1.1.1 Wysokość Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki

Maksymalna wysokość Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki uzależniona jest od charakteru Inwestycji Końcowej oraz jej lokalizacji i może wynosić:

1. 5% kapitału Jednostkowej Pożyczki – dla inwestycji realizowanych na obszarze 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze lub gmin zagrożonych trwałą marginalizacją²;
2. 10% kapitału Jednostkowej Pożyczki – dla Jednostkowej Pożyczki obejmującej komponent gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ);
3. 15% kapitału Jednostkowej Pożyczki – dla inwestycji obejmujących komponent GOZ realizowanych na obszarach wskazanych w pkt 1;

² Zgodnie z załącznikami 1 i 2 do dokumentu „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030”, Warszawa, wrzesień 2019 r. tj. „Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027” (zał. 1) i „Imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze” (zał. 2).

4. 5% kapitału Jednostkowej Pożyczki – dla Jednostkowej Pożyczki obejmującej komponent cyfrowy, pod warunkiem realizacji inwestycji na obszarach wskazanych w pkt 1.

W przypadku gdy Inwestycja Końcowa obejmuje jednocześnie komponent GOZ i cyfrowy, łączny poziom Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki nie może przekroczyć 15% kapitału Jednostkowej Pożyczki.

1.1.2 Warunki uzyskania Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki

Przyznanie Warunkowej Dotacji następuje po zakończeniu realizacji Inwestycji Końcowej oraz jej pozytywnym rozliczeniu przez Partnera Finansującego.

Warunkiem uzyskania Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki jest w szczególności:

- prawidłowa realizacja Inwestycji Końcowej;
- potwierdzenie kwalifikowalności wydatków;
- spełnienie warunków określonych w Karcie Produktu;
- brak zaległości w spłacie Jednostkowej Pożyczki na dzień przyznania Warunkowej Dotacji.

Przyznanie Warunkowej Dotacji na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki nie powoduje zmiany terminu całkowitej spłaty wskazanego w harmonogramie spłaty Jednostkowej Pożyczki.

1.2 Szczegółowe uwarunkowania dotyczące pomocy de minimis i pomocy publicznej

W przypadkach, kiedy pożyczka w ramach Instrumentu Finansowego jest udzielana na warunkach odbiegających od warunków rynkowych lub kiedy towarzyszy jej komponent w postaci Warunkowej Dotacji, konieczne jest uwzględnienie, że jej udzielenie lub udzielenie Warunkowej Dotacji będzie wiązało się z pomocą de minimis lub pomocą publiczną. Będą one udzielane na podstawie rozporządzenia z dnia 7 listopada 2022 r.³

Nie ma przy tym reguły, która nakazywałaby przyjęcie, że np. korzyść wynikająca z preferencyjnej pożyczki może być wyłącznie traktowana jako pomoc de minimis, a korzyść wynikająca z Warunkowej Dotacji może być wyłącznie udzielona jako pomoc publiczna, o

³ Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 7 listopada 2022 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 888,).

której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014. Nie oznacza to jednak, że przyznawanie Jednostkowych Pożyczek może odbywać się z całkowitym pominięciem faktu, że wsparcie ma dwie formy (pożyczkową i dotacyjną).

Zatem, we wniosku, ubiegający się o pomoc przedsiębiorca, oblicza całkowitą korzyść wynikającą z preferencyjnych warunków pożyczki oraz Warunkowej Dotacji (Ekwiwalent Dotacyjny Brutto – „EDB”) i ustala, w jakim zakresie obliczona w ten sposób korzyść (pomoc), ma być udzielana jako pomoc publiczna lub pomoc de minimis. W ten sposób ustalone zostają wielkość EDB przypadająca na pomoc publiczną oraz na pomoc de minimis, oraz wielkość EDB przypadająca na preferencyjną pożyczkę oraz Warunkową Dotację.

Należy przy tym pamiętać, że za dzień udzielenia pomocy uznaje się dzień zawarcia Umowy Inwestycyjnej. Na ten dzień ustalana jest wartość pomocy związanej z preferencyjnym oprocentowaniem oraz planowaną Warunkową Dotacją na spłatę części kapitału Jednostkowej Pożyczki.

1.2.1 Pomoc de minimis

W prawie unijnym reguły dotyczące udzielania pomocy de minimis są określone w rozporządzeniu w sprawie pomocy de minimis. Pomoc de minimis może służyć wsparciu przedsiębiorstw na dowolny cel – co też oznacza, że może pokrywać dowolne (określone przez państwo członkowskie) wydatki beneficjentów.

Jednakże, łączna wartość pomocy de minimis udzielonej jednemu przedsiębiorstwu⁴ nie może przekroczyć 300 000 euro w okresie trzech lat - obecnie do ustalania dostępnego przedsiębiorstwu limitu pomocy de minimis bierze się pod uwagę 3 minione lata, a nie rok bieżący oraz 2 ostatnie lata podatkowe: jeśli na przykład pomoc de minimis miałaby być udzielona 5 stycznia 2027 r., uwzględnieniu dla celów kumulacji podlegałaby pomoc de minimis i pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie i sektorze akwakultury udzielona przedsiębiorstwu począwszy od 5 stycznia 2024 r. do 5 stycznia 2027 r. włącznie.

Do limitu wliczane są wszystkie przypadki udzielenia pomocy de minimis niezależnie od formy i źródła dla jednego przedsiębiorstwa.

W ramach Instrumentu Finansowego pomoc de minimis może być wykorzystywana zarówno do finansowania części inwestycji, jak również wybranych wydatków przygotowawczych

⁴ Pojęcie „jednego przedsiębiorstwa” oznacza wszystkie przedsiębiorstwa pozostające ze sobą w relacjach kontroli lub dominującego wpływu, w szczególności poprzez posiadanie większości praw głosu, prawa powoływania większości członków organów zarządzających lub nadzorczych, możliwość wywierania dominującego wpływu na podstawie umowy lub statutu albo sprawowanie kontroli nad większością praw głosu na podstawie porozumienia z innymi współnikami zgodnie z art. 2 ust 2 rozporządzenia Komisji UE 2023/2831

związanych z opracowaniem dokumentacji niezbędnej do przygotowania i oceny planowanej Inwestycji Końcowej (dotyczy jedynie przedsiębiorców ze statusem MŚP).

Zgodnie z zasadami Instrumentu Finansowego koszty związane ze sporządzeniem:

- Audytu „cyfrowego” lub Mapy drogowej cyfrowej transformacji;
- Audytu „zielona transformacja”, Audytu potencjału cyrkularności - w tym model transformacji GOZ;
- Analizy wykonalności cyfrowej;
- Analizy wykonalności projektu GOZ;
- Analiza dotycząca transformacji modelu biznesowego przedsiębiorstwa w kierunku GOZ.

mogą zostać objęte pomocą de minimis (EDB, które będzie zakwalifikowane do pomocy de minimis), natomiast nie mogą być objęte pomocą publiczną.

W praktyce oznacza to, że przedsiębiorca planujący finansowanie tego rodzaju wydatków powinien uwzględnić dostępny limit pomocy de minimis na etapie przygotowywania wniosku o udzielenie pożyczki. W przypadku wykorzystania limitu de minimis możliwość objęcia tych kosztów pomocą de minimis nie będzie możliwa. Dostępność limitu pomocy de minimis jest również weryfikowana na etapie zawierania Umowy Inwestycyjnej z Ostatecznym Odbiorcą, na podstawie informacji z ogólnodostępnego rejestru ⁵ dotyczącego pomocy de minimis.

1.2.2 Pomoc publiczna

Reguły, które mają zastosowanie do udzielania pomocy publicznej znajdują się w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014. Pomoc publiczna może być udzielana na Inwestycje Końcowe na podstawie rozporządzenia z dnia 7 listopada 2022 r.

W przypadku pomocy publicznej nie istnieje jeden uniwersalny limit kwotowy - jak to ma miejsce w przypadku pomocy de minimis. Maksymalna wielkość pomocy zależy od przeznaczenia (rodzaju) pomocy i często określana jest jako tzw. intensywność pomocy (udział pomocy w pokrywaniu kosztów kwalifikowalnych dotyczących realizowanej przez Pożyczkobiorcę Inwestycji Końcowej).

Poziom możliwej do uzyskania pomocy zależy w szczególności od:

- przeznaczenia pomocy,
- wielkości przedsiębiorstwa,
- lokalizacji Inwestycji Końcowej.

W ramach Instrumentu Finansowego mogą znaleźć zastosowanie różne przeznaczenia pomocy publicznej przewidziane dla przedsięwzięć związanych z cyfryzacją, transformacją przedsiębiorstw, ochroną środowiska, efektywnym gospodarowaniem zasobami, gospodarką o

⁵ <https://sudop.uokik.gov.pl/search/aidBeneficiary>

obiegu zamkniętym czy odnawialnymi źródłami energii. W szczególności mogą mieć zastosowanie następujące przeznaczenia pomocy zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014:

- art. 14 - regionalna pomoc inwestycyjna (RPI), znajdująca zastosowanie przy finansowaniu inwestycji początkowych obejmujących inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne lub tworzenie miejsc pracy związanych z inwestycjami początkowymi;
- art. 18 - pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP. Kosztami kwalifikowanym w ramach artykułu są wyłącznie koszty usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych;
- art. 36 - pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności. Zasadniczo są to tylko inwestycje umożliwiające osiągnięcie wyższego poziomu ochrony środowiska niż wymagany obowiązującymi normami lub poprawę ochrony środowiska w przypadku braku takich norm. Przykładem mogą być technologie ograniczające emisję zanieczyszczeń, zmniejszające zużycie energii lub ograniczające negatywny wpływ procesów produkcyjnych na środowisko;
- art. 41 - pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego oraz wysokosprawnej kogeneracji - może obejmować m.in. instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, magazyny energii współpracujące z instalacjami OZE, instalacje wykorzystujące biomasę lub biogaz oraz wysokosprawne układy kogeneracyjne;
- art. 47 - pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ) - znajduje zastosowanie w przypadku inwestycji prowadzących do zwiększenia efektywności wykorzystania materiałów i surowców, ograniczenia ilości odpadów, zwiększenia poziomu ponownego użycia lub recyklingu materiałów, wydłużenia cyklu życia produktów oraz wdrażania technologii umożliwiających zamykanie obiegów materiałowych.

1.2.2.1 Art. 14 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – regionalna pomoc inwestycyjna

Pomoc na podstawie art. 14 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 może zostać udzielona na inwestycję początkową, realizowaną na obszarze objętym pomocą regionalną.

Na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, pomoc może być przyznana na inwestycję początkową, o której mowa w art. 2 pkt 49) oraz 51 rozporządzenia KE (UE) nr 651/2014, niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa beneficjenta.

Na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, pomoc może być przyznana dla MŚP na dowolną formę inwestycji początkowej, a dla

dużych przedsiębiorstw może zostać przyznana wyłącznie na inwestycję początkową, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą na danym obszarze (tj. o której mowa w art. 2 pkt 51 rozporządzenia KE (UE) nr 651/2014).

„Inwestycja początkowa” oznacza inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z:

- utworzeniem nowego zakładu⁶, lub
- zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu lub
- dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów lub usług, których dotychczas w tym zakładzie nie wytwarzano lub nie świadczone;
- zasadniczą zmianą dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego produktu lub produktów, których dotyczy inwestycja.

Inwestycja początkowa może także oznaczać nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałby zamknięty, gdyby nie został nabyty.

Sama wymiana lub odtworzenie istniejących aktywów nie stanowi inwestycji początkowej. Również samo nabycie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa nie jest inwestycją początkową.

„Inwestycja początkowa, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą” oznacza inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z co najmniej jednym z poniższych:

- utworzeniem nowego zakładu,
- dywersyfikacją działalności zakładu, pod warunkiem, że nowa działalność nie jest taka sama jak działalność poprzednio prowadzona w danym zakładzie ani podobna do takiej działalności⁷;

„Inwestycja początkowa, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą” może też oznaczać nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił, pod warunkiem, że nowa działalność, która ma być prowadzona z wykorzystaniem nabytych aktywów, nie jest taka sama jak działalność prowadzona w zakładzie przed nabyciem ani podobna do takiej działalności.

⁶ „Zakład” (ang. establishment) - dana jednostka produkcyjna, a nie wszystkie zakłady (jednostki produkcyjne) należące do danej osoby prawnej lub grupy kapitałowej, w skład której wchodzi dana osoba prawna (bez względu na lokalizację) oraz tzw. „ułamkowej osoby prawnej” lub osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą.

⁷ „Taka sama lub podobna działalność” oznacza działalność w tej samej klasie (czterocyfrowy kod numeryczny) statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej (NACE Rev. 2).

Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie stanowi inwestycji początkowej, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu 3 poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom lub MŚP na dywersyfikację istniejącego zakładu koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Maksymalną intensywność pomocy ustala się na podstawie mapy pomocy regionalnej obowiązującej dla lokalizacji Inwestycji Końcowej i aktualnej na dzień udzielenia pomocy. Obecna mapa na lata 2022–2027 przewiduje, w zależności od lokalizacji, intensywność od 15% do 50% kosztów kwalifikowalnych. Dla MŚP intensywność może zostać zwiększona o 20 pkt proc. dla małego przedsiębiorstwa i 10 pkt proc. dla średniego przedsiębiorstwa.

Ponadto regionalna pomoc inwestycyjna może być udzielona w szczególności pod warunkiem, że:

- spełniony jest efekt zachęty (złożenie wniosku o pomoc przed rozpoczęciem prac nad inwestycją);
- zapewniona jest kwalifikowalność planowanych kosztów;
- inwestycja zostanie utrzymana przez co najmniej 3 lata w przypadku MŚP i 5 lat w przypadku dużych przedsiębiorstw, od dnia ukończenia inwestycji;
- zapewniony jest wkład własny (wkład finansowy w wysokości co najmniej 25 % kosztów kwalifikowalnych, pochodzący ze środków własnych lub zewnętrznych źródeł finansowania, w postaci wolnej od wszelkiego publicznego wsparcia finansowego).

1.2.2.2 Art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP

Pomoc na podstawie art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 może być udzielona MŚP na usługi doradcze świadczone przez zewnętrznych konsultantów.

Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą też być związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze czy też reklamowe.

Maksymalna intensywność pomocy wynosi 50% kosztów kwalifikowalnych.

1.2.2.3 Art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska w tym obniżenie emisyjności

Pomoc na podstawie art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014⁸ może zostać udzielona na Inwestycję Końcową prowadzącą do podwyższenia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności przedsiębiorstwa. Przed zastosowaniem art. 36 należy ustalić, czy planowana Inwestycja Końcowa spełnia warunki określone w tym artykule oraz czy dla danego rodzaju inwestycji nie znajduje zastosowania bardziej szczegółowy przepis GBER.

Inwestycja Końcowa powinna spełniać co najmniej jeden z warunków określonych w art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014:

- umożliwia realizację projektu prowadzącego do podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności beneficjenta w zakresie wykraczającym poza obowiązujące normy unijne, niezależnie od istnienia obowiązkowych norm krajowych, które są bardziej rygorystyczne niż normy unijne;
- umożliwia realizację projektu prowadzącego do podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności beneficjenta w przypadku braku norm unijnych;
- umożliwia realizację projektu prowadzącego do podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności beneficjenta w celu dostosowania do norm unijnych, które zostały przyjęte, ale jeszcze nie obowiązują⁹.

Pomoc nie może być udzielona na inwestycję realizowaną wyłącznie w celu zapewnienia przedsiębiorcy przestrzegania obowiązujących norm unijnych.

W przypadku art. 36 zasadnicze znaczenie ma ustalenie dodatkowych kosztów inwestycji związanych bezpośrednio z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska.

Koszty te ustala się poprzez porównanie inwestycji objętej pomocą ze scenariuszem alternatywnym, tj. rozwiązaniem, które zostałoby zrealizowane w przypadku braku pomocy.

Po ustaleniu kosztów kwalifikowalnych należy określić maksymalną intensywność pomocy.

⁸ Przepis nie odnosi się do pomocy, o której mowa w art. 36a, 36b oraz 38–48 rozporządzenia KE (UE) nr 651/2014.

⁹ Pomoc umożliwiająca przedsiębiorstwom przestrzeganie przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm unijnych może zostać przyznana na podstawie niniejszego artykułu, jeżeli inwestycja, na którą przyznaje się pomoc, zostanie zrealizowana i zakończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy.

Zasadniczo intensywność pomocy nie może przekroczyć 40% kosztów kwalifikowanych. W przypadku inwestycji związanych z CCS lub CCU¹⁰ intensywność pomocy nie może przekroczyć 30% kosztów kwalifikowanych.

Intensywność może zostać zwiększona o 10 pkt. proc. w przypadku średniego przedsiębiorstwa oraz o 20 pkt proc. w przypadku małego przedsiębiorstwa. Intensywność pomocy można także zwiększyć o 15 punktów procentowych dla inwestycji usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych dla inwestycji usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

W przypadku inwestycji, z wyjątkiem inwestycji opartych na wykorzystaniu biomasy, które prowadzą do 100% redukcji bezpośrednich emisji gazów cieplarnianych, intensywność pomocy może wynieść 50% kosztów kwalifikowanych przed zastosowaniem przewidzianych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 zwiększeń.

1.2.2.4 Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji

Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 ma zastosowanie do Inwestycji Końcowych dotyczących produkcji energii ze źródeł odnawialnych, wodoru odnawialnego oraz wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii, a także na połączone projekty w zakresie energii odnawialnej i projekty dotyczące magazynowania („za licznikiem”), jeżeli oba elementy są częściami składowymi jednej inwestycji lub jeżeli magazynowanie jest połączone z istniejącą instalacją do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, na produkcję i przechowywanie biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy.

W pierwszej kolejności należy ustalić, czy planowana Inwestycja Końcowa spełnia warunki określone w art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

W przypadku poszczególnych rodzajów inwestycji należy dodatkowo zweryfikować szczegółowe wymagania dotyczące zastosowanej technologii i źródła energii. Dotyczy to w szczególności magazynowania energii, wodoru odnawialnego, biomasy oraz wysokosprawnej kogeneracji.

¹⁰ CCS (ang. Carbon Capture and Storage) to technologia służąca do wychwytywania dwutlenku węgla ze źródeł przemysłowych i jego trwałego składowania w formacjach geologicznych pod ziemią. CCU (ang. Carbon Capture and Utilization) polega na wychwytywaniu CO₂ i jego ponownym wykorzystaniu jako surowca w procesach przemysłowych

Weryfikacja Inwestycji Końcowej powinna obejmować w szczególności:

- rodzaj planowanej inwestycji – czy mieści się w zakresie art. 41;
- źródło energii – czy spełnia wymagania dotyczące energii ze źródeł odnawialnych;
- technologię i sposób funkcjonowania instalacji – czy spełniają warunki określone w art. 41;
- sposób wykorzystania magazynu energii, jeżeli inwestycja obejmuje magazynowanie;
- parametry instalacji wodorowej, jeżeli inwestycja dotyczy wodoru odnawialnego;
- spełnienie wymogów dotyczących biomasy, jeżeli inwestycja wykorzystuje biomasę;
- spełnienie warunków wysokosprawnej kogeneracji, jeżeli inwestycja dotyczy kogeneracji.

Nie wystarczy zatem samo wskazanie, że inwestycja dotyczy „OZE”. Należy potwierdzić, że konkretne rozwiązanie technologiczne oraz sposób jego wykorzystania spełniają warunki art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

W przypadku art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji.

Oznacza to, że w przeciwieństwie do art. 36 i art. 47 nie ustala się kosztów kwalifikowalnych poprzez porównanie inwestycji z mniej przyjaznym środowisku scenariuszem alternatywnym.

Jednocześnie kosztów, które nie są związane z inwestycją objętą art. 41, nie należy ujmować jako kosztów kwalifikowalnych na podstawie tego przepisu.

Dla Inwestycji Końcowej w:

- produkcję energii ze źródeł odnawialnych, w tym pomp ciepła spełniających warunki określone w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014;
- produkcję wodoru odnawialnego;
- wysokosprawną kogenerację opartą na odnawialnych źródłach energii

maksymalna intensywność pomocy wynosi:

- 45% kosztów kwalifikowalnych – duże przedsiębiorstwo;
- 55% – średnie przedsiębiorstwo;
- 65% – mikro, małe przedsiębiorstwo.

W przypadku pozostałych inwestycji objętych art. 41 maksymalna intensywność wynosi:

- 30% – duże przedsiębiorstwo;
- 40% – średnie przedsiębiorstwo;

- 50% – mikro, małe przedsiębiorstwo.

Art. 41 nie przewiduje dodatkowego zwiększenia intensywności pomocy z tytułu lokalizacji inwestycji na obszarze objętym pomocą regionalną. Przy ustalaniu intensywności dla art. 41 nie stosuje się zatem mapy pomocy regionalnej.

1.2.2.5 Art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym

Pomoc na podstawie art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 może być udzielona na Inwestycję Końcową, której celem jest poprawa efektywnego gospodarowania zasobami lub wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, pod warunkiem spełnienia warunków określonych w art. 47 oraz w rozdziale I rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

Pomoc może zostać udzielona w szczególności na:

1. inwestycje poprawiające efektywne gospodarowanie zasobami, polegające na:
 - ograniczeniu netto ilości zasobów materialnych zużywanych do wytworzenia określonej ilości produktu w porównaniu z dotychczasowym procesem produkcji lub odpowiednim scenariuszem alternatywnym;
 - zastąpieniu surowców lub substratów pierwotnych surowcami lub substratami wtórnymi, w tym ponownie użytymi, pochodzącymi z odzysku lub recyklingu;

Przy ocenie ograniczenia zużycia zasobów nie uwzględnia się energii – na potrzeby art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 zasoby obejmują zasoby materialne. Poziom zużycia powinien być określony na podstawie pomiaru lub wiarygodnego oszacowania przed realizacją i po realizacji Inwestycji Końcowej, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych mogących wpływać na zużycie zasobów.

2. inwestycje w zapobieganie wytwarzaniu odpadów i ograniczenie ich wytwarzania, przygotowanie do ponownego użycia, dekontaminację i recykling odpadów wytwarzanych przez Ostatecznego Odbiorcę lub inwestycje w przygotowanie do ponownego użycia, dekontaminację i recykling odpadów wytwarzanych przez osoby trzecie, które to odpady w przeciwnym razie zostałyby niewykorzystane, unieszkodliwione lub przetworzone zgodnie ze sposobem przetwarzania, który znajduje się niżej w kolejności priorytetów hierarchii postępowania z odpadami;
3. inwestycje w zbiórkę, sortowanie, dekontaminację, przetwarzanie wstępne i przetwarzanie innych produktów, materiałów lub substancji wytwarzanych przez Ostatecznego Odbiorcę lub przez osoby trzecie, które w przeciwnym razie zostałyby niewykorzystane lub wykorzystane w mniej zasobooszczędny sposób;
4. inwestycje w selektywną zbiórkę i sortowanie odpadów w celu przygotowania ich do ponownego użycia lub recyklingu.

Pomoc na podstawie art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 nie obejmuje inwestycji dotyczących unieszkodliwiania odpadów ani procesów odzysku odpadów służących do produkcji energii.

Pomoc nie może:

- zwalniać przedsiębiorstwa z kosztów lub obowiązków związanych z gospodarowaniem odpadami, za które przedsiębiorstwo odpowiada na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego, w tym w ramach systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta;
- pokrywać kosztów stanowiących normalne koszty działalności przedsiębiorstwa;
- stanowić zachęty do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów lub zwiększenia wykorzystania zasobów;
- dotyczyć inwestycji związanych z technologiami stanowiącymi już opłacalną, ustaloną praktykę handlową w całej Unii Europejskiej.

Kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji ustalone poprzez porównanie całkowitych kosztów Inwestycji Końcowej z kosztami inwestycji lub działania stanowiącego wiarygodny, mniej przyjazny dla środowiska scenariusz alternatywny.

Scenariusz alternatywny może polegać na:

- porównywalnej inwestycji, która zostałaby wiarygodnie zrealizowana bez pomocy i nie zapewniałaby takiego samego poziomu efektywnego gospodarowania zasobami;
- przetwarzaniu odpadów w sposób znajdujący się niżej w hierarchii postępowania z odpadami lub w sposób mniej zasobooszczędny;
- porównywalnej inwestycji w tradycyjny proces produkcji wykorzystujący surowce lub wsad pierwotny, jeżeli produkt wtórny uzyskiwany w ramach Inwestycji Końcowej może być uznany za technicznie i ekonomicznie wymienny z produktem pierwotnym.

W przypadku scenariusza alternatywnego dotyczącego porównywalnej inwestycji musi ona charakteryzować się porównywalną zdolnością produkcyjną i cyklem życia oraz spełniać obowiązujące normy unijne. Scenariusz alternatywny powinien być wiarygodny z uwzględnieniem wymogów prawnych, warunków rynkowych i istniejących bodźców ekonomicznych.

Całkowite koszty inwestycji mogą zostać uznane za koszty kwalifikowalne, jeżeli:

- Inwestycja Końcowa polega na instalacji dodatkowego komponentu w istniejącym zakładzie i nie istnieje równoważna, mniej przyjazna dla środowiska inwestycja, albo
- Ostateczny Odbiorca wykaże, że w przypadku braku pomocy Inwestycja Końcowa nie zostałaby zrealizowana.

Podstawowa intensywność pomocy wynosi maksymalnie 40% kosztów kwalifikowalnych.

Może ona zostać zwiększona:

- o 20 punktów procentowych – w przypadku pomocy udzielanej małemu (mikro) przedsiębiorstwu;
- o 10 punktów procentowych – w przypadku pomocy udzielanej średniemu przedsiębiorstwu;
- o 15 punktów procentowych – jeżeli Inwestycja Końcowa jest zlokalizowana na obszarze objętym pomocą spełniającym warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a TFUE;
- o 5 punktów procentowych – jeżeli Inwestycja Końcowa jest zlokalizowana na obszarze objętym pomocą spełniającym warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c TFUE.

Zwiększenie z tytułu statusu przedsiębiorstwa oraz lokalizacji Inwestycji Końcowej mogą być stosowane łącznie.

Pomoc nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych i obowiązujących norm unijnych. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może zostać przyznana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych, lecz jeszcze nieobowiązujących norm unijnych, pod warunkiem, że inwestycja zostanie zrealizowana i ukończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy.

1.3 Obliczanie korzyści - wartości pomocy publicznej (EDB)

Przy ocenie wniosków o udzielenie pożyczki, dotyczących Inwestycji Końcowych finansowanych w ramach Instrumentu Finansowego, istotne znaczenie ma określenie wartości pomocy otrzymywanej przez przedsiębiorcę. Należy przy tym uwzględnić, że pomoc będzie udzielana w formie zwrotnej (preferencyjna pożyczka) oraz bezzwrotnej (Warunkowa Dotacja).

W przypadku instrumentów zwrotnych wartość pomocy nie jest tożsama z wartością udzielonego finansowania, jak to ma miejsce w instrumentach bezzwrotnych (dotacja).

Pomoc publiczna lub pomoc de minimis wynika z korzyści ekonomicznej uzyskiwanej przez przedsiębiorcę dzięki warunkom finansowania korzystniejszym od warunków rynkowych.

Wartość tej korzyści wyrażana jest jako Ekwiwalent Dotacji Brutto („EDB”). EDB stanowi wartość pomocy przeliczoną na równowartość dotacji i jest wykorzystywany do oceny zgodności wsparcia z limitami oraz zasadami wynikającymi z przepisów dotyczących pomocy publicznej i pomocy de minimis.

Mają w tym zakresie zastosowanie reguły zawarte w rozporządzeniu **EDB**, które wyjaśnia, że:

- a. przez Ekwiwalent Dotacyjny Brutto (EDB) należy przez to rozumieć kwotę pomocy, którą otrzymałby beneficjent pomocy lub podmiot ubiegający się o pomoc, gdyby uzyskał pomoc w formie dotacji, bez uwzględnienia opodatkowania podatkiem dochodowym,

wyrażoną z dokładnością dwóch miejsc po przecinku (por. § 2 pkt 1) rozporządzenia EDB);

- b. EDB dla dotacji – jest równy kwocie dotacji (por. § 4 pkt 1) rozporządzenia EDB);
- c. EDB dla kredytu lub pożyczki spłacanych w systemie równej raty kapitałowej oblicza się przy zastosowaniu następującego wzoru (por. § 4 pkt 5) lit. a) rozporządzenia EDB):

$$EDB \equiv \sum_{i=1}^N S \left(1 - \frac{i-1}{N} \right) (r - r_p) \frac{1}{(1 + r_d)^i}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

S – kwotę kredytu lub pożyczki,

N – liczbę okresów płatności,

r – stopę referencyjną wyrażoną w ułamku dziesiętnym,

r_d – stopę dyskontową wyrażoną w ułamku dziesiętnym,

r_p – preferencyjną stopę procentową kredytu lub pożyczki wyrażoną w ułamku dziesiętnym,

i – kolejny okres płatności,

Przy czym, wzór ma zastosowanie, gdy wartość odsetek odpowiadająca warunkom rynkowym dla pożyczki lub kredytu ustala się przy zastosowaniu stopy referencyjnej;

Zatem, w omawianej sprawie:

- EDB dla Warunkowej Dotacji jest równy kwocie dotacji;
- EDB dla pożyczki – przy zastosowaniu stopy referencyjnej, oblicza się zgodnie ze wskazanym wzorem.

1.4 Kumulacja pomocy

Przedsiębiorca powinien pamiętać, że pomoc publiczna oraz pomoc de minimis podlegają zasadom kumulacji. Najogólniej rzecz ujmując, reguły kumulacji służą temu, aby zapobiegać sytuacjom, w których te same wydatki są pokrywane z kilku źródeł. Prowadziłoby to bowiem tego, że efektywnie beneficjent otrzymuje więcej pomocy, niż dopuszczają mające zastosowanie reguły.

1.4.1 Reguły odnośnie do pomocy de minimis

Pomoc de minimis przyznana zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy de minimis (a zatem pomoc de minimis, która jest udzielana w ramach Instrumentu Finansowego) można łączyć z pomocą de minimis przyznana zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2023/2832 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L, 2023/2832, 15.12.2023).

Pomoc de minimis przyznana zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy de minimis można łączyć z pomocą de minimis przyznana zgodnie z rozporządzeniami Komisji (UE) nr 1408/2013¹¹ (pomoc de minimis w sektorze rolnym) i (UE) nr 717/2014¹² (pomoc de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury) - do odpowiedniego pułapu określonego w art. 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy de minimis (300 000 EUR).

Pomocy de minimis przyznanej zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy de minimis (a zatem pomoc de minimis, która jest udzielana w ramach Instrumentu Finansowego) nie można łączyć z pomocą państwa w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli takie połączenie skutkowałoby przekroczeniem odpowiedniego maksymalnego poziomu intensywności pomocy lub kwoty pomocy, ustalonych pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 lub w decyzji przyjętej przez Komisję.

1.4.2 Reguły dotyczące pomocy publicznej

Na podstawie art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, w szczególności należy zwrócić uwagę, że pomoc publiczna, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, może być kumulowana z: inną pomocą państwa, pod warunkiem że dotyczą różnych, możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych; inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych tylko wówczas, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do tej pomocy na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

Ponadto, pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, wyłączonej na mocy art. 19b, 20a, 21, 21a, 22 lub 23, art. 56e ust. 5 lit. a) pkt (ii), (iii) lub (iv), art. 56e ust. 10 oraz art. 56f rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, można kumulować z każdą inną pomocą państwa, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, do najwyższego odpowiedniego łącznego progu finansowania ustalonego pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 lub decyzji Komisji.

¹¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 9 z późn. zm.).

¹² Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 190 z 28.6.2014, s. 45 z późn. zm.).

Pomocy państwa wyłączonej na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 nie można kumulować z pomocą de minimis w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji byłoby przekroczenie poziomów intensywności pomocy.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (t.j. Dz.U. 2026 poz. 449) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz.U. 2010 nr 53 poz. 312 z późn zm.) - aplikujący o pomoc podmiot ma obowiązek przedstawić informacje dotyczące otrzymanej pomocy (por. wzory formularzy na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: <https://uokik.gov.pl/pomoc-publiczna>).

1.5 Finansowanie podatku VAT

Jednostkowa Pożyczka co do zasady może finansować wydatki w kwotach brutto, tj. wraz z podatkiem od towarów i usług (VAT)¹³.

Należy jednak pamiętać, że możliwość finansowania podatku VAT może podlegać ograniczeniom wynikającym z zasad udzielania pomocy publicznej. W tym zakresie ma zastosowanie przepis art. 7 ust. 1 rozporządzenia 651/2014: „Do celów obliczania intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych stosuje się kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat. Przy obliczaniu intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych nie uwzględnia się jednak podatku od wartości dodanej naliczanego od kosztów lub wydatków kwalifikowalnych, który podlega zwrotowi zgodnie z obowiązującym krajowym prawem podatkowym”.

Pomoc de minimis może pokrywać koszty, które nie są kwalifikowalne w przepisach odnoszących się do pomocy publicznej.

W przypadku Inwestycji Końcowych obejmujących różne rodzaje pomocy lub różne kategorie wydatków konieczne jest odrębne przypisanie podatku VAT do poszczególnych wydatków objętych finansowaniem. Ostateczna kwalifikacja podatku VAT oraz sposób jego uwzględnienia w strukturze finansowania będą każdorazowo oceniane przez Partnera Finansującego na etapie wniosku o udzielenie pożyczki.

Przedsiębiorca powinien uwzględnić kwestie związane z podatkiem VAT już na etapie przygotowania wniosku o udzielenie pożyczki i planowania źródeł finansowania Inwestycji Końcowej.

¹³ Zgodnie z podrozdziałem 3.9 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków

1.6 Zaświadczenia o pomocy de minimis i sprawozdawczość

Odnosząc się jeszcze raz do reguły, że za dzień udzielenia pomocy uznaje się dzień zawarcia Umowy Inwestycyjnej, należy zwrócić uwagę na następujące zagadnienia:

1. podmioty udzielające pomocy wydają beneficjentowi pomocy z urzędu zaświadczenie stwierdzające, że udzielona pomoc jest pomocą de minimis. Dodatkowo, w przypadku, gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy de minimis jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydanym zaświadczeniu, podmiot udzielający pomocy, w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia;
2. zaświadczenia wydaje się w dniu udzielenia pomocy de minimis;
3. podmioty udzielające pomocy są zobowiązane do sporządzania i przedstawiania Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pomocą aplikacji SHRIMP sprawozdań o udzielonej pomocy;
4. podmiot udzielający pomocy przekazuje sprawozdania o udzielonej pomocy w terminie 7 dni od dnia udzielenia pomocy;
5. w przypadku zmiany wartości pomocy brutto wykazanej w sprawozdaniu, podmiot udzielający pomocy przekazuje zaktualizowane sprawozdanie, w terminie 7 dni od dnia uzyskania informacji o zmianie;
6. szczegółowe informacje na temat obowiązków wystawiania zaświadczeń oraz obowiązków sprawozdawczych znajdują się na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: <https://uokik.gov.pl/pomoc-publiczna>

1.6.1 Korekta wysokości pomocy udzielonej w dniu zawarcia Umowy Inwestycyjnej

Wysokość Warunkowej Dotacji podlega odpowiedniemu obniżeniu w przypadku, gdy:

- nie zostanie wypłacona cała kwota Jednostkowej Pożyczki;
- część środków wypłaconych Ostatecznemu Odbiorcy nie zostanie przez niego wykorzystana;
- część wydatków poniesionych przez Ostatecznego Odbiorcę zostanie uznana za niekwalifikowalną;
- wartość wydatków kwalifikowalnych będzie niższa od wypłaconej kwoty pożyczki.

Ponadto, może mieć miejsce sytuacja, w której Warunkowa Dotacja faktycznie w ogóle nie zostanie wypłacona.

Przy założeniu, że faktycznie przyznana pomoc będzie niższa od wykazanej w dniu udzielenia (zawarcia Umowy Inwestycyjnej): konieczna jest korekta zaświadczenia o pomocy de minimis oraz korekta sprawozdania o udzielonej pomocy.

Różnica między EDB dla udzielonej pomocy oraz EDB dla faktycznej pomocy musi być „rozłożona” na pomoc de minimis oraz pomoc publiczną – jeśli obie były udzielone. Powinno być to zrobione w takiej samej proporcji, jaka została przyjęta dla podziału na pomoc de minimis oraz pomoc publiczną w dniu udzielenia pomocy. Ta sama zasada ma zastosowanie do sytuacji, w której ma miejsce udzielenie pomocy publicznej o różnych przeznaczeniach.

W każdym razie wykonanie obowiązku sprawozdawczego oznacza także konieczność określenia formy pomocy.

Jeśli przykładowo, w ramach wyliczonego EDB pożyczka wynosi 25% a dotacja wynosi 75% - wartości EDB pomocy publicznej i EDB pomocy de minimis dla ww. form przypisuje się w następujący sposób:

- 25% x EDB pomocy publicznej – EDB pożyczki stanowiącej pomoc publiczną (kod C1.1 – pożyczka preferencyjna),
- 75% x EDB pomocy publicznej – EDB dotacji stanowiącej pomoc publiczną (kod C1.5 – zaliczka zwrotna),
- 25% x EDB pomocy de minimis – EDB pożyczki stanowiącej pomoc de minimis (C1.1, e2, pożyczka preferencyjna, pomoc de minimis),
- 75% x EDB pomocy de minimis – EDB dotacji na spłatę kapitału stanowiącej pomoc de minimis (C1.5, e2 – zaliczka zwrotna, pomoc de minimis).